

Aristotle
és
Dante
a
világmindenség
titkainak
nyomában

Amerikai Könyvdíjjal
kitüntetett író!

fine
selection

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

Aristotle
és
Dante
a
világmindenség
titkainak
nyomában

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2015

*Minden fiúnak, aki kénytelen volt megtanulni
más szabályok szerint játszani.*

MIÉRT MOSOLYGUNK? Miért nevetünk? Miért érezzük magunkat egyedül? Miért vagyunk szomorúak és zavardottak? Miért olvasunk verseket? Miért sírunk egy festmény láttán? Miért forrong a szívünk, amikor szeretünk? Miért szégyenkezünk? Mi az a dolog a gyomrunk legmélyén, amit vágynak hívunk?

A nyár másfajta szabályai

*Életem alapvető problémája az volt, hogy az tulajdonképpen
valaki másnak az elképzelésein alapult.*

Egy

E GYIK NYÁRI ÉJJELÉN ÚGY ALUDTAM EL, hogy abban reménykedtem, a világ más lesz, mire felébredek. Reggel, amikor kinyitottam a szememet, a világ ugyanolyan volt. Ledobtam magamról az ágyneműt, és csak feküdtem ott, miközben a hőség beömlött a nyitott ablakon.

A kezem a rádió gombjához nyúlt. Az *Alone*¹ szól. Francba, *Alone*, a *Heart* nevű banda száma. Nem a kedvenc dalom. Nem a kedvenc együttesem. Nem a kedvenc témám. „Nem is tudod, milyen régóta...”²

Tizenöt voltam.

Unatkoztam.

Nyomorultul éreztem magam.

Felőlem a nap akár le is olvaszthatta volna az ég kékjét. Akkor az ég ugyanolyan nyomorult lett volna, mint én.

A DJ olyan idegesítően nyilvánvaló dolgokat harsogott, mint például „Itt a nyár! Odakint tombol a hőség!” Majd feltette azt a retró

¹ Jelentése: egyedül.

² Idézet az *Alone* című számból.

Lone Ranger számot, amit reggelente szeretett lejátszani, mivel úgy gondolta, az a menő, ha erre ébred a világ. „Gyí, te, Silver!” Ki vette fel ezt a fickót? Az örületbe kergetett. Gondolom, miközben a Tell Vilmos nyitányát hallgattuk, azt várta, hogy magunk elé képzeljük, ahogy Lone Ranger és Tonto keresztülvágtatnak a sivatagon. Talán valaki szólhatna a fickónak, hogy többségében már elmúltunk tízévesek. „Gyí, te, Silver!” Francba. Megint a DJ hangja harsogott a rádióban:

– Ébresztő, El Paso! Hétfő van, 1987. június tizenötödike! 1987! Elhiszitek ezt? És sok boldog születésnapot Waylon Jenningsnek,³ aki ma lett ötvenéves!

Waylon Jennings? Hiszen ez egy rock adó, a fenébe is! De aztán közbeszúrt valamit, ami halványan utalt rá, hogy azért talán neki is van agya. Elmesélte, hogy Waylon Jennings hogyan élte túl azt az 1959-es repülőgép-szerencsétlenséget, ami végzett Buddy Hollyval és Richie Valensszel⁴. Majd, mintegy a téma folytatásaként feltette a *La Bamba* feldolgozását a Los Lobostól.

La Bamba. Ezt már el tudtam viselni.

Csupasz lábammal kitapogattam a fapadlót. Miközben fejemet a zene ritmusára ráztam, azon tűnődtem, mi mehetett végbe Richie Valens fejében, mielőtt a gép könyörtelenül a földre csapódott. *Hé, Buddy! Vége a zenének.*

Hogy a zene ilyen hamar véget érjen. Hogy a zene akkor érjen véget, amikor még alig kezdődött el. Ez nagyon szomorú volt.

³ Volt amerikai énekes, dalszerző, színész.

⁴ Volt amerikai énekesek, a rock and roll képviselői.

Kettő

KIMENTEM A KONYHÁBA. Anyu épp az ebédet állította össze a katolikus hölgykoszorú találkozására. Töltöttem magamnak egy pohár narancslevet.

Anyu rám mosolygott.

– Nem kívánsz jó reggelt?

– Még gondolkodom rajta – feleltem.

– Nos, legalább már az ágyból kivonszoltad magad.

– Azon is sokat kellett gondolkodnom.

– Mi ez a dolog a fiúkkal meg az alvással?

– Jók vagyunk benne. – Ez megnevettette. – Különben sem aludtam. A *La Bambát* hallgattam.

– Richie Valens – szinte suttogeta. – Milyen szomorú!

– Pont, mint a te Patsy Cline-od.⁵

Bólintott. Olykor rajtakaptam, ahogy a *Crazyt* énekelte, és ilyenkor elmosolyodtam. És ő is elmosolyodott. Mintha lett volna egy közös titkunk. Anyunak szép hangja volt.

⁵ Volt amerikai énekesnő, aki szinten repülőgép-szerencsétlenségben veszítette életét.

– Repülőgép-szerencsétlenségek – suttogeta anyu. Gondolom, inkább magának, mint nekem.

– Lehet, hogy Richie Valens fiatalon halt meg, de tett is valamit. Már mint, *tényleg tett valamit*. Én? Én mit csináltam eddig?

– Még van időd – válaszolta. – Rengeteg időd van. – Az örök optimista.

– Hát, először is az embernek válnia kell valakivé – jegyeztem meg. Értetlenkedő pillantást vetett rám.

– Tizenöt vagyok.

– Tudom hány éves vagy.

– A tizenöt évesek még nem valakik.

Anyu nevetett. Egy középiskolában tanított. Tudtam, hogy részben egyetért velem.

– Szóval, mire fel ez az összejövetel?

– Megszervezzük az ételosztást.

– Ételosztást?

– Mindenkinek kell enni!

Anyu a szíven viselte a szegények sorsát. Egykor ő is közéjük tartozott. Úgy ismerte az éhséget, ahogy én sosem fogom.

– Ja – feleltem. – Gondolom.

– Talán segíthetnél nekünk.

– Persze – válaszoltam. Utáltam önkénteskedni. Életem alapvető problémája az volt, hogy az tulajdonképpen valaki másnak az elképzelésein alapult.

– Mit csinálsz ma? – Úgy hangzott, mint egy kihívás.

– Beállok az egyik utcai bandába.

– Ez nem vicces.

– Mexikói vagyok. Nem ezt szoktuk tenni?

– *Nem* vicces.

– Nem vicces – ismételttem. Oké, nem vicces.

Erős késztetést éreztem, hogy elmenjek otthonról. Nem mintha lett volna hová mennem.

Amikor anyu áthívta a katolikus nőegyletbeli barátait, úgy éreztem, megfulladok. Nem is igazán arról volt szó, hogy mindegyik ötven felett volt – nem ez zavart. És nem is a megjegyzéseik, hogy lassan már férfi leszek. Mármint, felismertem a süketelést. És ahogy süketeltek, azt kedves, ártalmatlan, szeretetteljes módon tették. Képes voltam kezelni az olyan jeleneteket, amikor megragadták a vállamat, és azt mondták: „Hadd nézzelek! *Dejame ver. Ay que muchacho tan guapo. Te pareces a tu papa.*”⁶ Nem mintha lett volna rajtam bármi néznivaló. Csak én voltam. És ja, tényleg úgy néztem ki, mint az apám. Nem hiszem, hogy ez olyan nagy dolog lenne.

Ám amitől totál kikészültem az az volt, hogy az anyámnak több barátja volt, mint nekem. Ez mennyire szomorú már?

Úgy döntöttem, elmegyek úszni a Memorial Park uszodájába. Apró ötlet volt. De legalább az én ötletem.

Ahogy kifelé mentem az ajtón, anyu elvette a régi törülközőt, amit a vállamra vettem, és kicserélte egy jobbra. Anyám világában léteztek bizonyos törülközőszabályok, amiket egyszerűen képtelen voltam felfogni. De a szabályok nem értek véget a törülközőknél.

A pólómra nézett.

Felismerem a helytelenítő pillantást, amikor találkozom vele. Mielőtt még rám szólt volna, hogy vegyem át, én is rávettem az egyik sajátos pillantásomat.

– Ez a kedvenc pólóm – mondtam.

– Nem ez volt rajtad tegnap?

⁶ Hadd nézzelek! Ó, milyen helyes fiú. Hasonlítász édesapádra. (spanyol)

- De – feleltem. – Carlos Santana van rajta.
- Tudom, hogy ki az – biztosított.
- Aputól kaptam a születésnapomra.
- Úgy emlékszem, nem tűntél túl lelkesnek, amikor kinyitottad apád ajándékát.
- Valami másra számítottam.
- Másra?
- Nem tudom. Valami másra. Egy póló a születésnapomra? – néztem anyura. – Azt hiszem, nem igazán értem őt.
- Nem olyan komplikált ember, Ari.
- Nem beszél.
- Néha, amikor az emberek beszélnek, nem mindig az igazat mondják.
- Lehet – feleltem. – Mindegy, most már nagyon tetszik ez a póló.
- Azt látom – mosolygott.
- Én is mosolyogtam.
- Apu az első koncertjén szerezte.
- Ott voltam. Emlékszem. Régi, ócska ruhadarab.
- Szentimentális vagyok.
- Persze hogy az vagy.
- Anyu, nyár van.
- Igen – erősítette meg –, tényleg nyár van.
- Mások a szabályok – emlékeztettem.
- Mások a szabályok – ismételte.
- Imádtam a nyár másfajta szabályait. Anyu meg elviselte őket.
- Előrenyúlt és a hajamba túrt.
- Ígérd meg, hogy holnap nem ezt veszed fel!
- Oké – feleltem. – Ígérem. De csak ha megígéred, hogy nem rakod be a szárítóba.

– Talán azt is hagyom, hogy te magad mosd ki. – Rám mosolygott. – Ne fulladj meg!

Visszamosolyogtam.

– Ha mégis úgy történne, ne ajándékozd el a kutyámat!

Ez a kutya dolog csak vicc volt. Nem volt kutyánk.

Anyu értette a humoromat. Én is az övét. Ebben jók voltunk. Nem mintha ő olyan nagy rejtély lett volna. Ezt a dolgot *teljesen megértettem*, hogy miért szeretett bele apu. Azonban, hogy anyu miért szeretett bele apuba, arra még mindig nem sikerült rájönnöm. Egyszer, amikor hat- vagy hétéves lehettem, nagyon kibuktam az apámra, mert azt akartam, hogy játsszon velem, de ő olyan távolinak tűnt. Mintha ott sem lettem volna. Minden gyermeki haragomat összeszedve tettem fel anyunak a kérdést:

– Hogy mehettél hozzá ehhez a fickóhoz?

Erre elmosolyodott és a hajamba túrt. Mindig ezt csinálta. Egyenesen a szemembe nézett és nyugodtan válaszolt:

– Apád csodálatos ember volt. – Nem is gondolkodott rajta.

Meg akartam kérdezni, mi lett mindazzal a csodával.

Három

A MIKOR KILÉPTEM A HŐSÉGBE, láttam, hogy még a gyíkok is okosabbak voltak, mint hogy idekint mászkáljanak. Még a madarak is alacsonyra rakták a fészkeiket. Az utca repedéseit kitöltő kátrányfoltok olvadoztak. Az ég sápadtkék színt öltött, és úgy tűnt, mintha mindenki elmenekült volna a városból és annak hőségéből. Vagy lehet, hogy mindenki meghalt, mint azokban a sci-fi filmekben, és én voltam az utolsó fiú a földön. Ám épp amikor ez a gondolat átfutott a fejemben, egy csapat környékbeli srác tekert el mellettem bringával, mire azt kívántam, bár tényleg én lennék az utolsó fiú a földön. Nevettek és hülyültek, úgy tűnt, jól érzik magukat. Egyikük rám kiáltott:

– Hé, Mendoza! Csak nem a barátaiddal lógsz?

Legyintettem, mint aki nem húzza fel magát az ilyeneken, *haha-ha*. Majd beintettem nekik.

Az egyik srác megállt, megfordult és körözni kezdett körülöttem a bicajával.

– Mit mutattál az előbb? – kérdezte kihívó hangon.

Megint beintettem neki.

Közvetlenül előttem megállt a biciklijével, és megpróbálta bevetni a farkaszem trükköt.

Nem vált be. Ismerem a srácot. A testvére, Javier, egyszer megpróbált sarokba szorítani, mire behúztam neki. Ellenségek lettünk egy életre. Nem bántam meg. Ja, hát, engem nem nehéz felhúzni. Ezt elismerem.

A srác elővette az ijesztőnek szánt hangját. Mintha az hatott volna rám.

– Te engem ne kóstolgass, Mendoza!

Megint beintettem neki és úgy tartottam oda a képéhez az ujjamat, mint valami fegyvert. Mire fogta magát, és eltekert a bringájával. Sok mindentől féltam – de az olyanoktól, mint ő, nem.

A legtöbb srác nem kötött belém. Még azok sem, akik csapatokban vonultak. Ismét elrobogtak mellettem a biciklijükön, mindenfélet kiabálva. Mind tizenhárom-tizennégy évesek voltak, és az jelentette nekik a szórakozást, ha olyanokba köthettek bele, mint én. Ahogy a hangjuk elhalt, elkezdtem sajnálni magam.

Az önsajnálát igazi művészet. Azt hiszem, egy részem kedvét lelte benne. Talán a családban betöltött szerepemhez lehetett valami köze. Igen, azt hiszem, ez is benne volt. Nem tudtam megbarátkozni a ténnyel, hogy álegyke voltam. Nem tudtam, hogy másként határozhatnám meg a helyzetemet. Anélkül voltam egyedüli gyerek, hogy igazából az lettem volna. Ami szívás volt.

Az ikrek, a nővéreim tizenkét évvel idősebbek nálam. Tizenkét év már egy örökkévalóság. Esküszöm, hogy az. És a közelükben mindig úgy éreztem magam, mint egy kisgyerek, egy játék baba, egy kísérleti alany, vagy egy kiskutya. Én tényleg bírom a kutyákat, de néha

olyan érzésem volt, mintha nem lennék több a család kabalájánál. Így hívjuk spanyolul azt a kutyát, amelyik a család kis kedvence. *Mascoto*. Más néven kabala. Remek. Ari, a család kabalája.

A bátyám pedig tizenegy évvel idősebb nálam. Ő még elérhetetlenebb volt számomra, mint a nővéreim. Még a nevét sem ejthettem ki. Ki a fene beszél szívesen a testvéréről, aki börtönben ül? Anyu és apu biztosan nem. Ahogy a nővéreim sem. Talán a bátyám körüli hallgatás rám is hatással volt. Azt hiszem, így volt. A némaságtól bármelyik srác magányosnak érzi magát.

A szüleim fiatalok voltak és nehézségekkel küszködtek, amikor a testvéreim születtek. A „küszködés” a szüleim kedvenc szava. Valamikor három gyerek és az egyetemi próbálkozások után, apu belépett a haditengerészethez. Aztán elment a háborúba.

A háború megváltoztatta.

Én akkor születtem, amikor hazajött.

Olykor úgy képzelem, hogy az apám tele van sebhelyekkel. A szívében. A fejében. Mindenütt. Nem könnyű egy olyan apa fiának lenni, aki megjárta a háborút. Amikor nyolcéves voltam, hallottam, ahogy anyu azt mondja Ophelia nagynénémnek a telefonban:

- Nem hiszem, hogy a háború valaha is véget ér a számára.
- Később megkérdeztem Ophelia nénit, hogy ez tényleg így van-e.
- Igen – felelte –, így igaz.
- De miért nem hagyja békén a háború aput?
- A lelkiismerete miatt – mondta.
- Mi történt vele a háborúban?
- Senki sem tudja.
- Miért nem mondja el?
- Mert nem tudja.

Tehát így ment ez. Nyolcévesen semmit sem tudtam a háborúról. Azt sem tudtam, mi az a lelkiismeret. Csak azt tudtam, hogy apu néha szomorú. És én utáltam, amikor szomorú volt. Engem is elszomorított. Nem szerettem szomorú lenni.

Szóval egy olyan ember fia voltam, akiben tovább élt Vietnam. Ja, mindenféle tragikus okom megvolt rá, hogy sajnáljam magam. Az, hogy tizenöt voltam, nem segített. Néha úgy gondoltam, hogy tizenöt évesnek lenni a legnagyobb tragédia mindközül.

Négy

A MIKOR ODAÉRTEM AZ USZODÁHOZ, le kellett zuhanyoznom. Ez volt az egyik szabály. Ja, szabályok. Utáltam a többi fiúval együtt zuhanyozni. Nem is tudom, egyszerűen nem bírtam. Van hogy néhány srácnak ilyenkor be nem áll a szája, mintha normális dolog lenne csapatostól zuhanyozni és közben a gyűlölt tanár-ról, a legutóbb látott filmről vagy arról a lányról beszélni, akitől az ember akar valamit. Nem úgy én, nekem semmi mondanivalóm nem volt. Fiúk a zuhanyzóban. Nem nekem való dolog.

Odasétáltam a medencéhez, leültem a széléhez és lábamat a vízbe lógattam.

Mihez kezdesz egy medencében, ha nem tudsz úszni? Megtanulsz. Gondolom, ez a helyes válasz. *Arra* már betanítottam a testemet, hogy lebegjen a vízben. Valahogy sikerült elsajátítanom a fizika egy alapvető törvényét. És az egészben az volt a legjobb, hogy ezt a felfedezést teljesen egyedül vittem véghez.

Teljesen egyedül. Beleszerettem ebbe a kifejezésbe. Nem igazán voltam jó a segítségkérésben, egy rossz szokás, amit aputól örököltem. És különben is, az úszásoktatók, akik vízimentőknek hívták

magukat totál bénák voltak. Egyáltalán nem lelkesítette őket, hogy megtaníthatnak úszni egy vízna tizenöt éves pontot. Inkább azok a lányok érdekelték őket, akik hirtelen mellet nővesztettek. Rá voltak kattánva a mellekre. Ez az igazság. Hallottam, ahogy az egyik vízimentő azt mondja a társának, miközben egy csapat kisgyereket kellett volna felügyelnie:

– A lányok olyanok, mint a fák. Alig várod, hogy felmászhas és letépkedhesd róluk a leveleket.

Mire a másik felnevetett.

– Mekkora seggfej vagy! – jegyezte meg.

– Nem, inkább költő – felelte az első. – A test költője.

Majd mindketten nevetésben törtek ki.

Ja, persze, Walt Whitman utódai lehettek volna. Szóval, az volt a helyzet a fiúkkal, hogy nem szívesen vegyültem közéjük. Már-mint, elég kényelmetlenül éreztem magam közöttük. Nem tudom, miért. Csak, nem is tudom, nem tartoztam közéjük. Azt hiszem, mocskosul kellemetlen érzés volt, hogy én is fiú vagyok. És borzasztóan lehangolt, hogy minden esély megvolt rá, hogy ha felnövök, én is ilyen seggfej leszek. *A lányok olyanok, mint a fák?* Ja, és a fiúknak meg annyi eszük van, mint egy természetből hemzsegő fatönknek. Anyu erre azt mondta volna, hogy ez csak egy életszakasz. Nemsokára megint lesz agyuk. Hát persze.

Talán az élet tényleg csak különböző fázisok összessége: egyik életszakasz jön a másik után. Talán, néhány év múlva én is ugyanezen a fázison megyek majd keresztül, mint a tizennyolc éves vízimentők. Nem mintha igazán hittem volna anyu életszakasz-elméletében. Nem úgy hangzott, mint egy magyarázat – hanem mint egy kifogás. Nem hiszem, hogy anyu értette volna ezt az egész fiús témát. Ahogy én sem. Pedig én fiú voltam.

Volt egy olyan érzésem, hogy valami nem stimmel velem. Gondolom, saját magamnak is rejtély voltam. Ez szívás. Komoly problémáim voltak.

Egy dolog biztos volt: semmi nem vehet rá arra, hogy megkérjem az egyik idiótát, segítsen megtanulni úszni. Akkor már jobb volt egyedül és nyomorultul lenni. Jobb volt megfulladni.

Így hát inkább egyedül lebegtem a vízben. Nem mintha olyan jól éreztem volna magam közben.

Ekkor hallottam meg kissé sipító hangját:

– Megtaníthatlak úszni.

A medence széléhez lebegtem, felálltam a vízben és belehunyorogtam a napfénybe. Leült a medence peremére. Gyanakvó pillantást vetettem rá. Ha egy srác felajánlja, hogy megtanít úszni, akkor bizonyára nem nagyon tud mit kezdeni magával. Két fiú, aki nem tud mit kezdeni magával? Az meg mégis mennyire lehet szórakoztató?

Volt egy szabályom, ami szerint még mindig jobb, ha magadban unatkozol, mintha ezt valaki mással tennéd. Igyekeztem e szerint a szabály szerint élni. Talán ezért nem voltak barátaim.

Rám nézett. Várakozón. Majd megismételte az ajánlatát:

– Megtaníthatlak úszni, ha akarod.

Tetszett a hangja. Úgy hangzott, mintha meg lett volna fázva, mintha mindjárt elmenne a hangja.

– Fura a hangod – jegyeztem meg.

– Allergia – magyarázta.

– Mire vagy allergiás?

– A levegőre – felelte.

Nevettem.

– Dante vagyok – mutatkozott be.

Ettől még jobban nevettem.

– Bocs – szabadkoztam.

– Nem gáz. Az emberek általában nevetnek a nevemen.

– Nem, nem – mondtam. – Az van, hogy az én nevem meg Aristotle.⁷

Felragyogott a szeme. Mármost a srác odafigyelt minden egyes szóra, amit mondtam.

– Aristotle – ismételtem.

Erre mindketten, mintha megőrültünk volna, úgy neveltünk.

– Apám irodalmat tanít az egyetemen – tette hozzá.

– Legalább neked van rá mentséged. Az én apám postás. Az Aristotle a nagyapám nevének az angol változata. – Túlhangsúlyozott mexikói akcentussal kiejtettem a nagyapám nevét: – *Aristotiles*. És az első keresztnevem Angel. – Majd megismételtem spanyolul is: – *Angel*.

– Angel Aristotle-nek hívnak?

– Ja. Ez az igazi nevem.

Megint neveltünk. Nem tudtuk abbahagyni. Azon gondolkoztam, min is nevetünk igazából. Csak a nevünkön? Vagy azért neveltünk, mert megkönnyebbültünk? Boldogok voltunk? A nevetés is egy volt az élet rejtélyei közül.

– Régebben mindenkinek Danként mutatkoztam be. Érted, simán csak elhagytam az utolsó két betűt. De aztán leálltam vele. Nem volt őszinte. És különben is, mindig lebuktam. És olyankor hazugnak és idiótának éreztem magam. Szégyelltem magam, amiért szégyelltem magam. Nem volt kellemes érzés. – Vállat vont.

– Engem mindenki csak Arinak hív – mondtam.

– Örvendek, Ari.

⁷ Az Arisztotelész angol megfelelője.

Tetszett, ahogy azt mondja *Örvendek, Ari*. Mint aki komolyan gondolja.

– Oké – egyeztem bele –, taníts meg úszni! – Gondolom, ezt úgy mondtam, mintha én tettem volna szívességet neki. De vagy nem vette észre, vagy nem érdekelte.

Dante nagyon precíz tanárnak bizonyult. Igazi úszó volt, mindent tudott a karok és lábak mozgásáról és a légzésről; tudta, hogyan működik a test a vízben. Szerette, tisztelte a vizet. Ismerte a szépségét és a veszélyeit. Úgy beszélt az úzásról, mintha az egy életforma lett volna. Tizenöt éves volt. Ki volt ez a srác? Kissé törekenynek tűnt – de nem volt az. Összeszedett volt, szívós és okos, és nem tett úgy, mintha hülye és átlagos lenne. Egyik sem volt.

Nem kalandozott el a figyelme, vicces volt és szenvedélyes. Már-mint tudott szenvedélyes is lenni. És semmi közönséges nem volt benne. Nem értettem, hogy élhet valaki úgy egy közönséges világban, hogy semmit nem vesz át a közönségességéből. Hogy lehet meg egy srác némi közönségesség nélkül?

Dante egy újabb rejtély lett a rejtélyekkel teli világmindenségben.

Egész nyáron úsztunk, képregényeket és könyveket olvastunk, majd megvitattuk őket. Danténak megvolt az apja teljes *Superman*-gyűjteménye. Imádták őket. Szerette az *Archie* és *Veronicát* is. Én utáltam azt a szart.

– Nem szar – mondta.

Én Batmant, Pókembert és Hihetetlen Hulkot szerettem.

– Túl komor. – Ez volt Dante véleménye.

– Mondja ezt az, aki odáig van Conradnak *A sötétség mélyén* című könyvéért.

– Az más – érvelt. – Conrad irodalmat írt.

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

Én meg erre mindig vitába szálltam vele, mondván, hogy a képregények is irodalmi alkotások. Ám egy olyan srác, mint Dante nagyon komolyan vette az irodalmat. Nem emlékszem, hogy valaha is megnyertem volna egy vitát vele szemben. Jobban értelt. És jobb olvasó is volt. Miatta olvastam el Conrad regényét. Amikor befejeztem, megmondtam neki, hogy utáltam az egészet.

– Egy dolgot kivéve – tettem hozzá –, hogy igaz. A világ sötét hely. Conradnak ebben igaza van.

– Talán a te világod ilyen, Ari, de az enyém nem.

– Ja, ja – feleltem.

– Ja, ja – mondta.

Az az igazság, hogy hazudtam neki. Imádtam a könyvet. A legszebb dolog volt, amit valaha is olvastam. Amikor apu észrevette, mit olvasok, bevallotta, hogy neki is az egyik kedvenc könyve. Meg akartam kérdezni, hogy Vietnam *előtt* vagy *után* olvasta-e, de semmi jó nem származott az apámnak feltett kérdésekből. Sosem válaszolt rájuk.

Úgy képzeltem, Dante azért olvas, mert szeret olvasni. Én pedig azért olvastam, mert nem volt mit csinálnom. Ő kielemezte a dolgokat. Én csak elolvastam őket. Volt egy olyan érzésem, hogy több szónak kell utánanéznem a szótárban, mint neki.

Sötétebb voltam, mint ő. És most nem csak a bőrszínünkre gondolok. Azt mondta, hajlamos vagyok tragikus szemmel nézni az életre.

– Ezért szereted Pókembert.

– Csak mexikóibb vagyok, mint te – feleltem. – A mexikóiak tragikus emberek.

– Meglehet – ismerte el.

– Te meg inkább az optimista amerikai vagy.

– Ezt most sértésnek szántad?